

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే

॥ షట్షతమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ షట్షిత్తమః సర్గః ॥

కుంభకర్ణభయాత్ పలాయమానానాం వానరాణామంగదేన
ప్రోత్సాహనమావాహనం చ కుంభకర్ణేన కపీనాం సంహారః
పునర్వానరసైనికానాం పలాయనమంగదేన ప్రబోధ్య తేషాం పునః
ప్రత్యావర్తనం చ

స లంఘయిత్వా ప్రాకారం గిరికూటోపమో మహాన్ |
నిర్యయౌ నగరాత్ తూర్ణం కుంభకర్ణో మహాబలః || 6.66.1 ||

ననాద చ మహానాదం సముద్రమభినాదయన్ |
విజయన్నివ నిర్ఘాతాన్ విధమన్నివ పర్వతాన్ || 6.66.2 ||

తమవధ్యం మఘవతా యమేన వరుణేన వా |
ప్రేక్ష్య భీమాక్షమాయాంతం వానరా విప్రదుద్రువుః || 6.66.3 ||

తాంస్తు విప్రదుతాన్ దృష్ట్వా రాజపుత్రోఽంగదోఽబ్రవీత్ |
నలం నీలం గవాక్షం చ కుముదం చ మహాబలం || 6.66.4 ||

ఆత్మనస్తాని విస్మృత్య వీర్యాణ్యభిజనాని చ |
క్వ గచ్ఛత భయత్రస్తాః ప్రాకృతా హరయో యథా || 6.66.5 ||

సాధు సౌమ్యా నివర్తధ్వం కిం ప్రాణాన్ పరిరక్షథ |
నాలం యుద్ధాయ వై రక్షో మహతీయం విభీషికా || 6.66.6 ||

మహతీముత్థితామేనాం రాక్షసానాం విభీషికాం |
విక్రమాద్ విధమిష్యామో నివర్తధ్వం ప్లవంగమాః || 6.66.7 ||

కృచ్ఛేణ తు సమాశ్వస్య సంగమ్య చ తతస్తతః |
వృక్షాన్ గృహీత్వా హరయః సంప్రతస్థూ రణాజిరే || 6.66.8 ||

తే నివర్త్య తు సంరభాః కుంభకర్ణం వనౌకసః |
నిజఘ్నుః పరమక్రుద్ధాః సమదా ఇవ కుంజరాః || 6.66.9 ||

ప్రాంశుభిర్గిరిశృంగైశ్చ శిలాభిశ్చ మహాబలాః |
పాదపైః పుష్పితాగ్రైశ్చ హన్యమానో న కంపతే || 6.66.10 ||

తస్య గాత్రేషు పతితా భిద్యంతే బహవః శిలాః |
పాదపాః పుష్పితాగ్రాశ్చ భగ్నాః పేతుర్మహీతలే || 6.66.11 ||

సోఽపి సైన్యాని సంక్రుద్ధో వానరాణాం మహౌజసాం |
మమంథ పరమాయత్తో వనాన్యగ్నిరివోత్థితః || 6.66.12 ||

లోహితార్దాస్తు బహవః శేరతే వానరర్షభాః |
నిరస్తాః పతితా భూమౌ తామ్రపుష్పా ఇవ ద్రుమాః || 6.66.13 ||

లంఘయంతః ప్రధావంతో వానరా నావలోకయన్ |
కేచిత్ సముద్రే పతితాః కేచిద్ గగనమాస్థితాః || 6.66.14 ||

వధ్యమానాస్తు తే వీరా రాక్షసేన చ లీలయా |
సాగరం యేన తే తీర్ణాః పథా తేనైవ దుద్రువుః || 6.66.15 ||

తే స్థలాని తదా నిమ్నం వివర్ణవదనా భయాత్ |
ఋక్షా వృక్షాన్ సమారూఢాః కేచిత్ పర్వతమాశ్రితాః || 6.66.16 ||

మమజ్జరర్ణవే కేచిద్ గుహాః కేచిత్ సమాశ్రితాః |
 నిపేతుః కేచిదపరే కేచిన్నైవావతస్థిరే |
 కేచిద్ భూమౌ నిపతితాః కేచిత్ సుప్తా మృతా ఇవ || 6.66.17 ||

తాన్ సమీక్ష్యాంగదో భగ్నాన్ వానరానిదమబ్రవీత్ |
 అవతిష్ఠత యుధ్యామో నివర్తధ్వం ప్లవంగమాః || 6.66.18 ||

భగ్నానాం వో న పశ్యామి పరిక్రమ్య మహీమిమాం |
 స్థానం సర్వే నివర్తధ్వం కిం ప్రాణాన్ పరిరక్షథ || 6.66.19 ||

నిరాయుధానాం క్రమతామసంగగతిపౌరుషాః |
 దారా హ్యపహసిష్యంతి స వై ఘాతః సుజీవతాం || 6.66.20 ||

కులేషు జాతాః సర్వేఽస్మిన్ విస్తీర్ణేషు మహత్సు చ |
 క్వ గచ్ఛత భయత్రస్తాః ప్రాకృతా హరయో యథా |
 అనార్యాః ఖలు యద్భీతాస్త్యక్త్వా వీర్యం ప్రథావత || 6.66.21 ||

వికత్థనాని వో యాని భవద్భిర్జనసంసది |
 తాని వః క్వ ను యాతాని సోదగ్రాణి హితాని చ || 6.66.22 ||

భీరోః ప్రవాదాః శ్రూయంతే యస్తు జీవతి ధిక్కృతః |
 మార్గః సత్పురుషైర్జుష్టః సేవ్యతాం త్యజ్యతాం భయం || 6.66.23 ||

శయామహే వా నిహతాః పృథివ్యామల్పజీవితాః |
 ప్రాప్నుయామో బ్రహ్మలోకం దుష్పాపం చ కుయోధిభిః || 6.66.24 ||

అవాప్నుయామః కీర్తిం వా నిహత్వా శత్రుమాహవే |
 నిహతా వీరలోకస్య భోక్త్యామో వసు వానరాః || 6.66.25 ||

న కుంభకర్ణః కాకుత్స్థం దృష్ట్వా జీవన్ గమిష్యతి |
 దీప్యమానమివాసాద్య పతంగో జ్వలనం యథా || 6.66.26 ||

పలాయనేన చోద్దిష్టాః ప్రాణాన్ రక్షామహే వయం ।
ఏకేన బహవో భగ్నా యశో నాశం గమిష్యతి ॥ 6.66.27 ॥

ఏవం బ్రువాణం తం శూరమంగదం కనకాంగదం ।
ద్రవమాణాస్తతో వాక్యమూచుః శూరవిగర్హితం ॥ 6.66.28 ॥

కృతం నః కదనం ఘోరం కుంభకర్ణేన రక్షసా ।
న స్థానకాలో గచ్ఛామో దయితం జీవితం హి నః ॥ 6.66.29 ॥

ఏతావదుక్త్వా వచనం సర్వే తే భేజిరే దిశః ।
భీమం భీమాక్షమాయాంతం దృష్ట్వా వానరయూథపాః ॥ 6.66.30 ॥

ద్రవమాణాస్తు తే వీరా అంగదేన బలీముఖాః ।
సాంత్యనైశ్చానుమానైశ్చ తతః సర్వే నివర్తితాః ॥ 6.66.31 ॥

ప్రహర్షముపనీతాశ్చ వాలిపుత్రేణ ధీమతా ।
ఆజ్ఞాప్రతీక్షాస్తస్థుశ్చ సర్వే వానరయూథపాః ॥ 6.66.32 ॥

ఋషభశరభమైందధూమ్రునీలాః ।
కుముదసుషేణగవాక్షరంభతారాః ।
ద్వివిదపనసవాయుపుత్రముఖ్యా -
స్త్వరితతరాభిముఖం రణం ప్రయాతాః ॥ 6.66.33 ॥

॥ ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే షట్షష్ఠితమః సర్గః ॥